

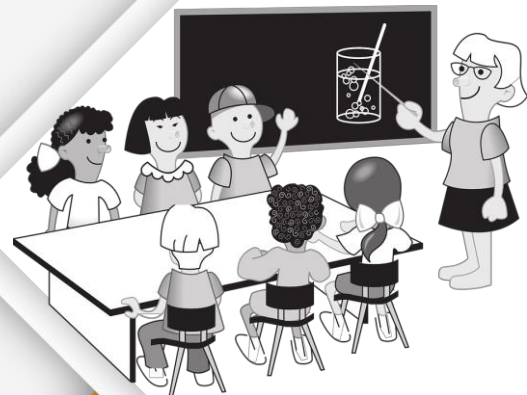

universität
wien

คู่มือครูสำหรับการจัดการ เรียนรู้กับความหลากหลาย และการเรียนรวมในโรงเรียน

[**Teacher Handbook On Diversity and Inclusion in
School Introduction and Ideas for Everyday Teaching**]

ได้รับการพัฒนาจากโครงการวิจัยเรื่อง

Professional Development of Teachers to Foster Inclusive
Teaching Practices in the Context of Education, Disability
and Migration | ProITEM

สารบัญ

บทที่ 1 ความหลากหลาย	4
บทที่ 2 ความหลากหลายและการรวมกลุ่มในโรงเรียน	6
2.1. การพึ่งพาอาศัยกัน	6
2.2. ความแตกต่างและความหลากหลาย	7
2.3. ตัวอย่างมิติของความหลากหลาย	10
2.3.1 ความพิการและความสามารถทางร่างกาย	10
2.3.2 ชาติพันธุ์และการอพยพ(แบบถูกบังคับ)	11
บทที่ 3 การจัดการกับความหลากหลายในโรงเรียนเรียนรวม	13
3.1. การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล	13
3.2. การจัดการกับความแตกต่างในห้องเรียน	14
3.3. ตัวอย่างยุทธศาสตร์เพื่อการปรับห้องเรียนหรือตอบสนองความแตกต่าง	14
3.3.1. การปรับภาษา	15
3.3.2. การปรับห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียน	15
3.3.3. การปรับขั้นตอนการทำงานและการดูแลใกล้ชิดจากครู	16
3.3.4. วิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน	16
3.3.5. ระบบเพื่อนช่วยเพื่อนและบัดดี้	17
3.4. กรณีศึกษา	17
3.4.1. กรณีที่ 1:	17
3.4.2. กรณีที่ 2:	17
3.4.3. กรณีที่ 3:	18
แหล่งอ้างอิงและอ่านเพิ่มเติม	20

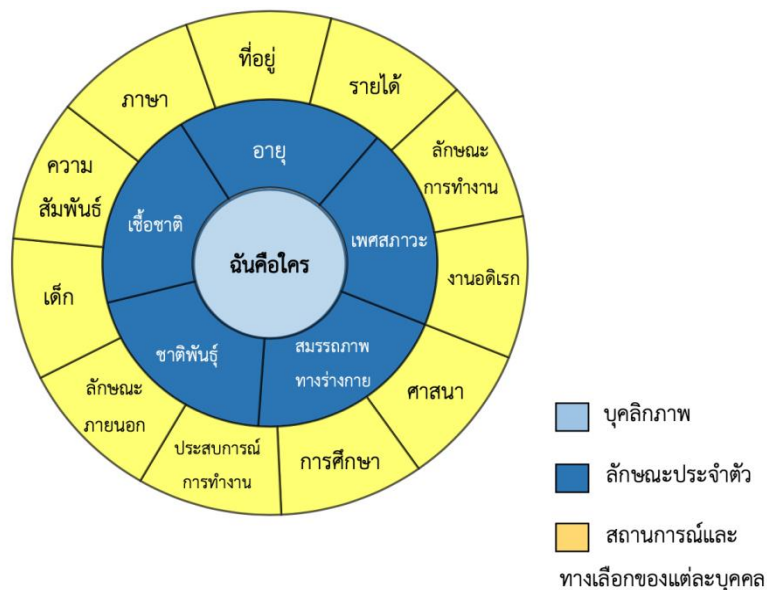
บทที่ 1

ความหลากหลาย

ความหลากหลายนั้นหมายถึงความแตกต่างที่มีข้อดีและแม้กระทั่งเป็นสิ่งที่มีค่าเป็นจุดเด่นประจำตัวของแต่ละคนความหลากหลายของมนุษย์นั้นมาจากความแตกต่างของแหล่งกำเนิดชาติพันธุ์ ครอบครัวยุทธศาสตร์ เพศ เพศสภาวะ อายุ อาชีพ การศึกษา สุขภาพ ศาสนา และความเชื่อทางการเมือง ความแตกต่างหลากหลายเหล่านี้อาจเรียกได้อีกอย่างว่า **มิติของความแตกต่าง**

ความหลากหลาย นั้นเป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้กันในหลายวงการ ไม่ว่าจะเป็นวงการการศึกษา การเมือง หรือเศรษฐกิจ ซึ่งแต่ละวงการก็นิยามคำนี้แตกต่างกันไป สำหรับวงการศึกษานั้นคำนี้ใช้เพื่ออธิบายและเพื่อเข้าใจเด็กโดยเฉพาะ โดยความหลากหลายที่หมายถึงนั้นคือความหลากหลายทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียนจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง มีประสบการณ์การย้ายถิ่นฐานหรือการอพยพหรือไม่ หรือมีความพิการ ซึ่งเมื่อเรามองเด็กแต่ละคนด้วยมุมมองที่เข้าใจความหลากหลาย เราจะสามารถมองข้อแตกต่างเหล่านี้เป็นข้อได้เปรียบ เป็นจุดแข็งของเด็กแต่ละคนได้ ดังนั้นเป้าหมายสำคัญคือการทำให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่ดีที่สุดให้ได้

ในการเมืองนั้น กฎหมายถูกบัญญัติขึ้นเพื่อปกป้องสิทธิของคนชายขอบ สื่อก็มีหน้าที่นำเสนอเรื่องราวของคนเหล่านี้ด้วยความเป็นธรรม ความหลากหลายนั้นมีหลายมิติ ซึ่งสามารถดูได้จาก ภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1: มิติของความหลากหลาย

จากภาพประกอบที่ 1 มิติของความหลากหลายสามารถอธิบายได้ ดังนี้

- จุดตรงกลาง

แสดงถึงบุคลิกภาพแกนหลักของแต่ละบุคคล เป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากบุคคลอื่น

- วงแหวนสีน้ำเงิน

แสดงถึงลักษณะประจำตัว ซึ่งยากที่จะเปลี่ยนแปลง เช่น เพศ เพศสภาพ อายุ เชื้อชาติ หรือความสามารถทางร่างกาย เป็นต้น

- วงแหวนสีเหลือง

แสดงถึงแหล่งที่มาอื่น ๆ ของความหลากหลาย ซึ่งเป็นสภาพการณ์ และทางเลือกของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น ภาษาที่พูด ที่ที่เลือกอยู่อาศัย และศาสนาที่เลือกนับถือ หรือเลือกไม่นับถือ

ความหลากหลายด้านการทำงานเป็นสิ่งที่ไม่ชัดเจนเสมอไป แต่มีอิทธิพลต่อรูปแบบที่ผู้คนทำงานร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์กัน เช่น ประธาน ผู้บริหาร และกลุ่มที่มีทักษะเฉพาะทาง

ดังนั้นจึงหมายความว่าความหลากหลายนั้นเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียงของกลุ่มคนเหล่านี้มักถูกละเลย เนื่องจากกำแพงทางสังคม ตัวอย่างเช่น กลุ่มนี้อาจเป็นชนกลุ่มน้อยทางศาสนา หรือชาติพันธุ์ หรือแม้กระทั่งผู้หญิงที่อยู่ในสังคมผู้ชายเป็นใหญ่เองก็ถูกพิจารณาว่าเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มคนเหล่านี้มักจะถูกเหมารวม หรือมักต้องเผชิญกับความเข้าใจผิดต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ความคิดเห็นด้านเดียวและอคติ ในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย อคติเหล่านี้เป็นอันตราย เนื่องจากกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเหล่านี้อาจจะไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควรในสังคมปัจจุบัน

บทที่ 2

ความหลากหลายและการรวมกลุ่มในโรงเรียน

ในบทนี้ท่านจะได้เรียนรู้ว่ามีตีความหลากหลายต่าง ๆ นั้นส่งผลกันอย่างไร รวมถึงรู้จักกับศัพท์เฉพาะ Heterogeneity (ความแตกต่าง) และ Homogeneity (ความมีลักษณะเหมือนกัน) ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจประเด็นเหล่านี้มีบทบาทสำคัญอย่างไรในโรงเรียน

2.1 การพึ่งพาอาศัยกัน

หมวดหมู่ความหลากหลายนั้นทับซ้อนหรือส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อกันและกัน ดังนั้นการพึ่งพาอาศัยกันจึงหมายถึงการเกี่ยวพันกันของกลุ่มต่าง ๆ สองกลุ่มขึ้นไป

ตัวอย่าง:

เด็กที่มีความพิการและมาจากต่างประเทศ (ประเภท: ความสามารถ และเชื้อชาติ)

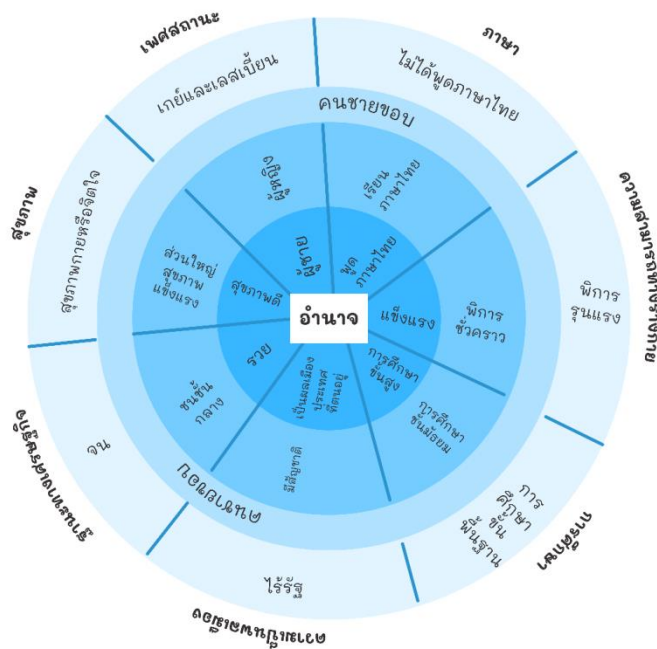
เด็กผู้หญิงชาวเขา (ประเภท: เพศ และเชื้อชาติ)

เด็กผู้ชายที่พิการและต้องเรียนซ้ำชั้น (ประเภท: เพศ ความสามารถ และอายุ)

เด็กฐานะยากจนที่พูดภาษาพม่า (ประเภท: ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ภาษา)

ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้กันในวงการการศึกษาสำหรับคำว่า การพึ่งพาอาศัยกัน นั้นใช้คำว่า Interdependency ซึ่งมาจากรากศัพท์ Inter ที่แปลว่า ระหว่าง และคำว่า Dependency ซึ่งหมายถึงการพึ่งพาอาศัยกัน การพึ่งพากันในที่นี้หมายถึงความสัมพันธ์กันระหว่างความแตกต่างด้านต่าง ๆ สองด้านหรือมากกว่านั้น

การเป็นสมาชิกกลุ่ม ๆ หนึ่งนั้นอาจมาจากการมีอิทธิพลหรือโอกาสทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งแสดงอยู่ในภาพประกอบต่อไปนี้ วงตรงกลางในภาพประกอบสื่อถึงอำนาจ ซึ่งมาจากการอยู่ในระดับสูงของสังคม การมีอิทธิพลต่าง ๆ หรือมีหน้าที่ที่สำคัญของสังคม วงแหวนนี้ถอดแบบจาก 'วงล้อแห่งอำนาจ' ซึ่งสื่อให้เห็นถึงระดับอำนาจต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ในโลกใบนี้

ภาพประกอบที่ 2: วงล้อแห่งอำนาจ

2.2 ความแตกต่างและความหลากหลาย

Heterogeneity หรือความต่างต่างนั้นเป็นคำที่มีความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงความแตกต่างหลายประเภท คำนี้ใช้อธิบายความแตกต่างของมนุษย์ เพราะมาจากรากศัพท์ Hetero ที่แปลว่าความแตกต่างในภาษากรีกโบราณ ความแตกต่างที่กล่าวถึงนี้คือความแตกต่างด้านอายุ เพศ เพศวิถี สุขภาพ ความเชื่อ สถานะ เชื้อชาติ ฯลฯ

Heterogeneity คือคำตรงข้ามของ Homogeneity (ซึ่งมาจากรากศัพท์ Homo ที่แปลว่า เหมือนกัน ในภาษากรีกโบราณ) ความมีลักษณะเหมือนกันนี้หมายถึงความคล้ายคลึงกันของหน้าตาแต่ละคน วิธีการแต่งตัว หรือวิธีการแสดงออก อย่างไรก็ตามมนุษย์แต่ละคนก็มีความแตกต่างกันถึงแม้จะอยู่ในสังคมที่มีค่านิยมเดียวกันความหลากหลายจึงเป็นคำที่ใช้อธิบายว่าความแตกต่างเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ดี

สังคมต่าง ๆ นั้นจึงประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความสามารถหลากหลาย และจะก้าวหน้าต่อไปได้เมื่อทุกคนร่วมมือกันทำงาน เมื่อเข้าใจเรื่องความแตกต่างและความหลากหลายแล้ว เราควรชื่นชมความแตกต่างของบุคคล

สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนที่เป็นครูเพราะแม้ว่าครูอยากสอนสิ่งเดียวกันให้กับนักเรียนทุกคน ครูก็ต้องระลึกไว้เสมอว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน เด็กทุกคนมีความแตกต่างหลายด้าน และความต่างเหล่านั้นก็มีความเกี่ยวพันกัน เมื่ออยู่ในบริบทของโรงเรียนแล้วนั้น บางด้านของความแตกต่างอาจจัดการได้ยากกว่าด้านอื่น หรือมีความจำเป็นจะต้องจัดการด่วนกว่าเรื่องอื่น ๆ

โรงเรียนเรียนรวม

เมื่อเราตระหนักว่าเด็กทุกคนมีความแตกต่างแล้วนั้น ระดับของความแตกต่างในห้องเรียนหนึ่งห้อง อาจดูเหมือนมีมากเกินไป วิธีที่นิยมใช้เพื่อจัดการเรื่องนี้ในปัจจุบันจึงเป็นการจัดการสอนแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับกันถึงความหลากหลายของนักเรียน

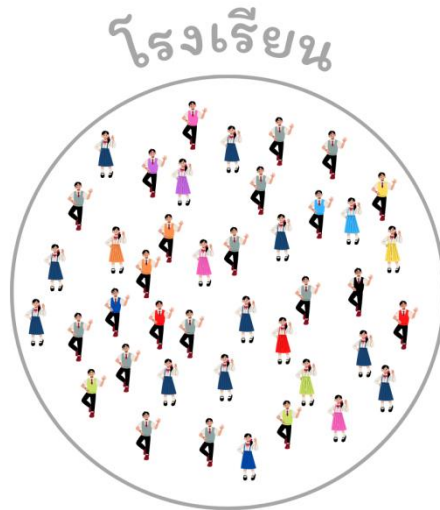
โรงเรียนแบบเรียนรวมมีเป้าหมายให้การศึกษากับเด็กทุกคนไม่ว่าเด็กคนนั้นจะมีพื้นเพแบบไหนก็ตาม ยุทธศาสตร์หลัก คือการปรับการสอนและบรรยากาศการเรียนในห้องเรียนให้เข้ากับความต้องการของนักเรียนทุกคน การปรับเหล่านี้อาจทำได้โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย (เช่น ใช้หลักการออกแบบการเรียนรู้เป็นสากล ดูเพิ่มได้จากบทที่ 3)

การรวมทุกคนเข้าด้วยกันเป็นแนวคิดที่ตรงข้ามกับการกีดกันและการแยกออกจากกลุ่ม การรวมทุกคนเข้าด้วยกันจึงเป็นแนวคิดที่สำคัญ เราจึงจะอธิบายผ่านภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3: การกีดกันและการแยกออกจากกลุ่ม

การจัดการศึกษาแบบการกีดกันนั้น หมายถึงการไม่ให้เด็กบางคนเข้าเรียนในสถานศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาแบบการแยกออกจากกลุ่ม หมายถึงการให้เด็กบางคนแยกออกไปเรียนอีกห้อง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มักจะใช้กันในการสอนภาษา เนื่องจากการสอนจะเป็นไปได้โดยง่ายเมื่อนักเรียนมีระดับภาษาเดียวกัน

ภาพประกอบที่ 4: การเรียนรวม

ในทางกลับกัน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นมีส่วนช่วยให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษา สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้

การจัดการเรียนรวม หมายถึงการให้เด็กทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมในโรงเรียน การสอนแบบเรียนรวมนั้นให้โอกาสเด็กทุกคน โดยไม่กีดกันเด็กเนื่องจากความพิการ อายุ เพศ ฯลฯ

การศึกษาแบบการเรียนรวมนั้นเป็นการใช้สิทธิมนุษยชน ซึ่งบัญญัติอยู่ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) บทที่ 24 เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาโดยไม่ถูกกีดกัน

หากครูมีเป้าหมายที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงและเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แล้วนั้น ครูทุกคนก็ควรได้รับการอบรมในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2.3 ตัวอย่างมิติของความหลากหลาย

ในบทนี้จะเป็นการอธิบายมิติของความหลากหลายสองด้าน ในโครงการ ProITEM เราได้สัมภาษณ์อาจารย์หลายท่าน ซึ่งบอกกับเราว่าต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับความพิการมากขึ้น และกล่าวอีกว่าเขายังมีความรู้เกี่ยวกับการอพยพ ชาติพันธุ์ และภาษาในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นเราจึงเลือกสองประเด็นนี้มาอธิบายเพิ่มเติม

2.3.1. ความพิการและความสามารถทางร่างกาย

ความพิการเป็นเรื่องที่ซับซ้อน รายงานขององค์การอนามัยโลกกล่าวว่าผู้พิการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีระดับความยากจนสูงกว่า และมักตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงและการล่วงละเมิด

มีมุมมองในการทำความเข้าใจความพิการหลายแบบด้วยกัน เราจะกล่าวถึงสามมุมมองที่ใช้กันแพร่หลายที่สุด

⇒ มุมมองทางการแพทย์:

ในอดีต ความพิการถูกมองเป็นความบกพร่องส่วนบุคคล ผู้พิการต้องเข้ารับการรักษาเพื่อแก้ไขความพิการ ซึ่งส่งผลต่อวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน การจำแนกประเภทแบบนี้รู้จักกันในนาม **มุมมองทางการแพทย์ต่อความพิการ**

⇒ มุมมองทางกรรม:

นอกจากนี้ ยังมีมุมมองต่อความพิการที่มีเฉพาะในบางวัฒนธรรมเท่านั้น มุมมองหนึ่งที่มีในประเทศไทยเรียกว่า **มุมมองทางกรรม** ชาวไทยบางคนมองว่าความพิการนั้นเป็นผลมาจากกรรม

⇒ มุมมองทางสังคม

เพื่อเป็นการแสดงความไม่เห็นด้วยต่อสองมุมมองข้างต้นนั้น ผู้คนได้เริ่มต่อสู้เรียกร้องสิทธิในการมีส่วนร่วมของตัวเอง ด้วยเหตุนี้ **มุมมองทางสังคมต่อความพิการ** จึงเกิดขึ้นเป็นการนิยามความพิการว่าเป็นปัญหาทางสังคม ทำให้เกิดมุมมองที่ต่างออกไป นั่นคือ ความพิการนั้นไม่ได้ถูกมองว่าเป็นปัญหาของแต่ละบุคคล ๗ หนึ่งอีกแล้ว แต่เป็นปัญหาที่เกิดจากการที่สังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นอุปสรรคต่อผู้พิการ ในแง่นี้ผู้พิการจึงถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่ถูกกดขี่ในสังคม

มุมมองทางสังคมนั้นเกื้อหนุนการเกิดการเรียนรวมโรงเรียน และสถานศึกษาแบบอื่น ๆ อาจมีบางอย่างเป็นอุปสรรคสำหรับนักเรียนบางกลุ่มในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อุปสรรคนี้อาจเป็นสิ่งที่กีดขวางทางกายภาพในการเข้าถึงชั้นเรียนหรือการใช้อุปกรณ์การเรียนหรืออาจเป็นความเข้าใจผิดว่าผู้พิการไม่สามารถศึกษาเรียนรู้ได้

มีหลายวิธีในการจัดการกับอุปสรรคด้านการศึกษสำหรับเด็กพิการในโรงเรียน (ดูบทที่ 3) เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องให้ผู้ปกครองและเด็กมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ด้วย

2.3.2 ชาติพันธุ์และการอพยพ (แบบถูกบังคับ)

การที่มนุษย์เกิดในภูมิภาค ๆ หนึ่ง การเติบโตมากับจารีตประเพณีรูปแบบหนึ่ง การมีภาษาและรูปแบบการใช้ชีวิตแบบหนึ่ง ๆ ล้วนเป็นรากฐานของ “วัฒนธรรม” หรือภูมิหลังทางชาติพันธุ์

รูปแบบการใช้ชีวิตของเราอาจแตกต่างกันมากแม้จะอาศัยอยู่ในประเทศเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นเพราะสมาชิกในสังคมบางกลุ่มอาจอพยพไปยังที่ใหม่ มนุษย์นั้นย้ายถิ่นฐานจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการทำงานหรือเพื่อการพักผ่อน แต่อาจเป็นเหตุมาจากภัยอันตรายและสงคราม บางคนก็อพยพเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อไปอาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อศึกษาเล่าเรียน หรือเพื่อหลบหนีจากความขัดแย้ง การดำเนินคดี การก่อการร้าย และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในขณะเดียวกันก็ยังมีคนบางกลุ่มอพยพเพราะผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ และปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในช่วงที่ผ่านมาเราได้เห็นอัตราการอพยพที่สูงขึ้น

ประเทศไทยมีพรมแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่า และกัมพูชา ไทยเป็นประเทศที่มีระดับการอพยพเข้าและออกที่สูงอยู่เสมอ

หากพิจารณาจากสาเหตุของการย้ายถิ่นฐาน เราอาจแบ่งการอพยพได้เป็นสองประเภท

1. การอพยพภายใน

หมายถึงการย้ายถิ่นฐานข้ามเขตพรมแดนโดยความสมัครใจ หากเกิดขึ้นภายในรัฐ ประเทศหรือทวีป จะเรียกว่าการอพยพภายใน

2. การอพยพที่ถูกบังคับ

หากบุคคลหนึ่งต้องย้ายถิ่นฐานออกจากประเทศกำเนิดของตัวเองและไม่สามารถกลับมาได้ เนื่องจากความกลัวที่จะถูกดำเนินคดีจากปัญหาทางเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ความเชื่อทางการเมือง และอื่น ๆ การย้ายถิ่นฐานแบบนี้จะเรียกว่าการหลบหนี หรือในบางกรณี การอพยพแบบถูกบังคับ

เด็กที่ย้ายถิ่นฐานจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งมักเจอกับความท้าทายในโรงเรียน พวกเขาอาจพูดคนละภาษา หรือมีรูปร่างหน้าตาที่แตกต่างออกไป สิ่งนี้สามารถก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติและการถูกรังแกได้

ภาษาที่แตกต่าง รวมถึงพื้นหลังทางการศึกษาที่แตกต่างหรือที่ขาดหายไปนั้นสามารถเป็นความท้าทายในโรงเรียนได้ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจะสามารถช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้ เนื่องจากเป็นการใช้กลยุทธ์ อาทิเช่น การสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างทางภาษา การยอมรับความสามารถในการพูด และการส่งเสริมการรับภาษา เป็นต้น

บทต่อไปจะเป็นการพูดถึงกลยุทธ์และตัวอย่างในการจัดการเรียนรวม

บทที่ 3

การจัดการกับความหลากหลายในโรงเรียนเรียนรวม

โรงเรียนเรียนรวมนั้นจัดการเรียนการสอนด้วยความคิดที่ว่าครูทุกคนมีความสามารถ และความสามารถสร้างสรรค์การสอนให้นักเรียนทุกคนเข้าใจ สิ่งสำคัญสำหรับการสอนแบบนี้คือการเข้าใจภูมิหลัง ความเป็นมา และความต้องการของนักเรียนเพื่อปรับบรรยากาศห้องเรียนและสื่อการสอนให้เข้ากับผู้เรียน ซึ่งบทต่อไปนี้จะอธิบายถึงวิธีการสอนแบบเรียนรวม

การเรียนแบบเรียนรวมนั้นมีเป้าหมายเพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง การจัดการศึกษาแบบนี้ไม่ได้มีเพื่อตอบสนองนักเรียนที่มีความพิการอย่างเดียว แต่ต้องรวมนักเรียนทุกคน ครูต้องรู้จักสังเกตสัญญาณที่บ่งชี้ความไม่เท่าเทียมระหว่างนักเรียน และหาทางกำจัดข้อจำกัดเหล่านี้ หากครูทำได้ นักเรียนก็จะเรียนรู้ว่าทุกคนแตกต่างกัน มีจุดแข็งต่างกัน มีความต้องการต่างกัน แต่เราสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้

วิธีการหนึ่งสำหรับการจัดการสอนให้เข้ากับนักเรียนทุกคนคือ การใช้การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล ซึ่งจะอธิบายต่อไปในบทย่อยถัดไป

3.1. การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล

การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล (Universal Design for Learning หรือ UDL) มีรากฐานจากจิตวิทยาการศึกษาและประสาทวิทยา การสอนแบบนี้ครอบคลุมถึงวิธีการสอนที่ตอบสนองการเรียนของนักเรียนแต่ละคน การจัดการสอนให้เข้ากับความต้องการของชุมชนในโรงเรียน และการจัดการสอนให้เข้ากับวิธีการเรียนที่หลากหลาย

การตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

UDL นั้นสามารถนำมาใช้เป็นวิธีสำหรับการสอนเพื่อโรงเรียนเรียนรวมได้ ครูสามารถใช้ UDL เป็นแนวทางในการปรับหลักสูตรของโรงเรียน เนื่องจาก UDL เป็นแนวคิดที่ยืดหยุ่นและนำไปปรับให้เข้ากับโรงเรียนได้หลายรูปแบบ สิ่งสำคัญก่อนการปรับใช้ UDL คือการคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม และวิธีการสอนของครูในแต่ละโรงเรียน

การปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การปรับบรรยากาศการเรียนให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนทุกคนไม่ได้หมายความว่าครูต้องมีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ราคาแพง หรือเข้าร่วมการอบรมที่มีค่าใช้จ่ายสูง แต่หมายถึงการที่ครูพยายามเข้าใจความต้องการของนักเรียนแต่ละคน พยายามกำจัดอุปสรรคทางสังคมที่กีดกันนักเรียนออกจากกัน และปรับบรรยากาศของห้องเรียนและการสอนให้ไปในทางที่เข้ากับเด็กนักเรียน UDL คือแนวทางที่พยายามปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับทุกคนแทนที่จะไปแก้ปัญหาล้วนบุคคลหรือพยายามแก้ไขความพิการของนักเรียนคนใดคนหนึ่ง

วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ ครูจำเป็นต้องเข้าใจว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน ดังนั้นครูจึงต้องคำนึงถึงวิธีการสื่อสารของตน ครูอาจต้องเตรียมสื่อหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองต่อวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกันของนักเรียน

3.2. การจัดการกับความแตกต่างในห้องเรียน

วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นหมายถึงการปรับสื่อการสอนรวมทั้งการปรับบรรยากาศในห้องเรียน ในหัวข้อถัดไปนี้จะอธิบายและยกตัวอย่างให้ท่านเข้าใจ

ครูอาจตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้จากการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือเรียนในแบบที่ตนถนัด เช่น นักเรียนบางคนอาจจะเรียนได้ดีจากการฟัง หรือจากการดูเทปวิดีโอสั้น ๆ โดยที่นักเรียนคนนั้นสามารถดูซ้ำได้อีก หรือเตรียมสื่อการสอนที่จับต้องได้สำหรับนักเรียนที่ถนัดเรียนจากการลงมือทำ นอกจากนี้ครูยังอาจคำนึงถึงความต่างเหล่านี้เมื่อสั่งงานหรือการบ้านให้นักเรียนแต่ละคนอีกด้วย วิธีการสอนและการปรับการเรียนสอนแบบนี้ทั้งหมดนับเป็น UDL

3.3. ตัวอย่างกลยุทธ์สำหรับการปรับการสอน/การจัดการสอนแบบตอบสนองความแตกต่าง

เราสามารถใช้กลยุทธ์และวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงนักเรียนทุกคน วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้รวมถึงการปรับการเรียนการสอนทุกอย่างให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ต่อไปนี้จะเป็นการขยายความกลยุทธ์แต่ละแบบและยกกรณีศึกษาที่เราได้เก็บข้อมูลมาจากโรงเรียนหลายแห่ง และครูอีกหลายท่าน

3.3.1. การปรับภาษา

การปรับภาษาของนักเรียนแต่ละคนเป็นวิธีการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างวิธีหนึ่งที่ใช้บ่อย เช่นในห้องอาจมีนักเรียนที่พูดภาษาอื่นเป็นภาษาแรก ดังนั้นครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของภาษาและระดับของภาษาที่ใช้สอนให้มากขึ้น

เราพูดถึง “การสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างทางภาษา” ในทุกครั้งที่มีการปรับภาษา เพื่อให้เข้ากับความต้องการของนักเรียน เป้าหมายของวิธีการนี้คือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาโดยรวมของนักเรียน ครูจะเตรียมหนังสือที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับ ทักษะ และความสนใจของนักเรียน รวมถึงมีการตัดทอนเนื้อหาเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ง่ายขึ้นอีกด้วย

อีกหนึ่งกลยุทธ์คือ การรวบรวมคำสำคัญไว้ตรงท้ายของทุกหน้า ครูยังสามารถใช้ปากกาขีดเน้นส่วนที่เหมาะสมกับระดับภาษาของนักเรียนได้ ภาพและสัญลักษณ์ก็สามารถช่วยนักเรียนบางคนให้เข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดีขึ้น บางครั้งการขยายข้อความให้ใหญ่ขึ้นก็ช่วยเช่นกัน

นักเรียนจะได้รับพัฒนาการใช้ภาษาแม่ได้ดีขึ้นในขณะที่เรียนอีกภาษาหนึ่งอีกด้วย เราสามารถสนับสนุนได้โดยการให้ใช้ภาษาแม่ในห้องเรียน หรือรวมพื้นหลังทางวัฒนธรรมของนักเรียนเข้าไว้กับเนื้อหาการเรียน

กลยุทธ์เหล่านี้เป็นตัวอย่างแนวทางปฏิบัติที่ดีในการสนับสนุนให้นักเรียนเรียนภาษาที่ใช้ในการสอนห้องเรียนปกติ การเรียนเสริมหลังเลิกเรียนก็เป็นทางเลือกที่ดีในการเสริมสร้างความรู้ของเด็ก

การแยกนักเรียนออกไปเป็นอีกห้องเรียนหนึ่งในขณะทำการสอนห้องเรียนปกตินั้นเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี เป็นการทำให้นักเรียนรู้สึกอับอาย และปิดกั้นนักเรียนจากภาษาที่ใช้ในการสอน และความหลากหลายในชั้นเรียน

3.3.2 การปรับห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียน

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น สิ่งแวดล้อมในการเรียนนั้นเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลเป็นอย่างมากต่อการเรียนของเด็ก

หนึ่งกลยุทธ์ในการปรับสิ่งแวดล้อมในการเรียนก็คือการ**สร้างพื้นที่เงียบสงบเพื่อการเรียน**ซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับนักเรียนที่ต้องการสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีเสียงรบกวนในขณะทำงาน

นักเรียนบางคนจะมีสมาธิที่ดีขึ้นจาก**ตำแหน่งที่นั่งที่แตกต่างกัน**ในห้องเรียน ซึ่งจะเป็นที่ที่นักเรียนถูกรบกวนสมาธิน้อยลง อาจเป็นที่ที่อยู่ใกล้ครูหรือกระดาน หรือเป็นที่ที่อยู่ห่างจาก

หน้าต่างหรือประตู บางครั้งการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเช่นนี้ก็ส่งผลต่อการเรียนของเด็กได้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ครูควรคำนึงไว้ว่า ครูไม่ควรลงโทษเด็กโดยการย้ายที่นั่งเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี โดยครูสามารถสลับที่นั่งของนักเรียนโดยวางแผนล่วงหน้าก่อนจัดการเรียนการสอนได้

3.3.3. การปรับขั้นตอนการทำงานและการดูแลใกล้ชิดจากครู

เราสามารถปรับขั้นตอนการทำงานได้เช่นกัน การปรับนี้จะช่วยให้ครูเดินดูนักเรียนได้มากขึ้นและสามารถตอบสนองต่อนักเรียนที่ต้องการการสนับสนุนมากที่สุดได้

เมื่อจัดให้นักเรียนทำงานกลุ่ม บางครั้งการจัดกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกต่างกันก็อาจเป็นประโยชน์ได้ นักเรียนบางคนเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่ออยู่ในกลุ่มที่มีสมาชิคน้อยกว่า ในขณะที่นักเรียนบางคนก็เรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่ออยู่ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากกว่า

นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ก็สามารถเรียนสำเร็จได้หากมีเพื่อนคู่หูด้วย ในขณะที่นักเรียนกำลังทำงานอยู่คนเดียวหรือทำงานเป็นกลุ่ม ครูสามารถเข้าไปนั่งและทำงานร่วมกับนักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนที่ต้องการการแนะนำจากครูมากที่สุดได้

3.3.4. วิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

วิธีสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางนั้นเป็นวิธีที่ดีในการใช้สอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ วิธีนี้อาจใช้อุปกรณ์เสริมการสอนอย่างภาพประกอบ การสาธิตเพิ่มเติม หรือตัวอย่างที่จับต้องได้ในการอธิบายเนื้อหาที่ซับซ้อนและมีความเป็นนามธรรมสูง ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการช่วยได้ถ้าหากมีความพร้อม

อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือการนำเสนอเนื้อหาการเรียน (ที่ใหม่) อย่างเป็นระบบเข้าใจง่าย ระบบการสอนที่ดีจะช่วยให้เด็กมองเห็นภาพรวมและตามสิ่งที่ครูสอนได้ทัน ครูอาจใช้แผนภาพในการบอกนักเรียนว่าเรียนถึงจุดไหนแล้วในขั้นตอนการเรียน

ครูสามารถใช้การเขียนคำสั่ง การบันทึกเสียง หรือภาพมาแทนที่หรือเสริมการสอนด้วยคำพูดได้ วิธีนี้จัดอยู่ในกลุ่มการสอนหลากหลายรูปแบบ (Multimodal Teaching)

อีกหนึ่งกลยุทธ์คือการปรับสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ให้เข้ากับความต้องการของนักเรียน ครูสามารถสร้างสื่อการเรียนการสอนตามความระดับสามารถของนักเรียนที่ครูทราบได้

3.3.5. ระบบเพื่อนช่วยเพื่อนและบัดดี้

อีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ผ่านการพิสูจน์แล้วนั่นคือระบบบัดดี้ โดยให้นักเรียนที่มีช่วงความสามารถแตกต่างกันสนับสนุนกันและกัน จากมุมมองด้านการเรียนรวม เราจะรู้จักกับความแตกต่าง ความหลากหลายได้ก็ต่อเมื่อพบเจอกับตัวเองเท่านั้น

หากนักเรียนต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม ครูสามารถจัดให้มีผู้ช่วยหรือผู้สนับสนุนได้เสมอ คนเหล่านี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นครูการศึกษาพิเศษเท่านั้น แต่เป็นเพื่อนหรือบัดดี้ก็ได้

3.4. กรณีศึกษา

3.4.1. กรณีที่ 1:

เด็กชายพอใจ เป็นเด็กชายชาวต่างด้าว อายุ 9 ขวบที่ตามพ่อแม่เข้ามาทำงานในประเทศไทย และมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่ประเทศไทยและเรียนร่วมกับเด็กไทยในระดับชั้น ป 3 เด็กชายพอใจสามารถพูดสื่อสาร และเข้าใจภาษาไทยได้เป็นอย่างดี แต่มีปัญหาเรื่องไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ คุณครูจึงช่วยเด็กชาย ด้วยการให้เด็กชายพอใจย้ายที่นั่งจากทางด้านหลังมานั่งใกล้หน้ากระดานแทน เพื่อที่คุณครูสามารถดูแลได้ใกล้ชิดขึ้น อีกทั้งให้นักเรียนในห้องเรียนที่เป็นเด็กไทยที่ค่อนข้างมีความพร้อม สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้คล่อง มาช่วยประกบเด็กชายพอใจ เพื่อเป็นช่วยเหลือในการฝึกอ่านและเขียนภาษาไทย ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน เด็กชายพอใจสามารถที่จะเริ่มอ่านและเขียนภาษาไทยได้ดีขึ้น

กลยุทธ์ที่ใช้:

- ⇒ การปรับห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียน (3.3.2)
- ⇒ การปรับขั้นตอนการทำงานและการดูแลใกล้ชิดจากครู (3.3.3)
- ⇒ ระบบเพื่อนช่วยเพื่อนและบัดดี้ (3.3.5)

3.4.2. กรณีที่ 2:

เด็กนักเรียนหญิง ตอนนี้อยู่ในระดับชั้น ป 4 แต่เนื่องด้วยตอนก่อนที่จะเข้าเรียนได้มีการติดตามผู้ปกครองมาจากต่างจังหวัด ผู้ปกครองมีอาชีพทำงานก่อสร้างจึงต้องมีการย้ายสภาพที่ทำงานไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงเกณฑ์เข้าเรียน เด็กก็เข้าเรียนตามเกณฑ์ปกติแต่มีเหตุให้ย้ายโรงเรียนบ่อย ๆ ตามการย้ายสภาพที่ทำงานของผู้ปกครอง และขาดเรียนบ่อย ๆ ทำให้เรียนไม่ต่อเนื่อง เด็กผู้หญิงคนนี้เป็นเด็กที่เรียบร้อย และค่อนข้างขี้อาย ตอนแรกเหมือนเด็กปกติทั่วไป

เหมือนจะตั้งใจเรียน แต่พอครูสังเกตเห็นทีหลังว่า เด็กนักเรียนหญิงคนนี้อ่านและเขียนยังไม่คล่อง เวลาเรียกให้ตอบคำถามก็จะเขินอาย ดูเหม่อลอย ไม่อยู่กับครูตลอดเวลา ไม่นิ่งใจและไม่ยอมตอบคำถาม ทำตามคำสั่งไม่ค่อยได้ อ่านซ้ำสะกดซ้ำ พอให้ทำอะไร ก็ทำไม่ได้ เพราะไม่ได้ฟัง ประกอบกับ เด็กยังอ่านเขียนไทยไม่คล่อง ครูก็คิดว่าจะแก้ปัญหาอย่างไรดีเพราะรู้สึกว่าเด็กมีปัญหาเหม่อลอยมาก ๆ ครูก็เลยแก้ปัญหาอย่างแรกด้วยการให้เด็กนักเรียนหญิงคนนี้ย้ายที่นั่งมานั่งใกล้ครู เพื่อที่ครูจะได้เรียกและดูแลอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และอีกปัญหาที่ครูต้องการแก้ไขคือเรื่องอ่านเขียน ยังไม่คล่อง สะกดยังไม่คล่อง ครูใช้วิธีการสอน “ซ่อมเสริม” อย่างเข้มข้นในวิชาภาษาไทย เน้นเรื่องสะกดคำไม่ได้ และเขียนไม่คล่องในตอนเย็นหลังเลิกเรียนให้กับนักเรียนหญิงคนนี้ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เวลาผ่านไปสักพักประกอบกับตอนที่นักเรียนมีอาการเหม่อลอยครูก็ใช้วิธีเรียกและแตะตัวนักเรียน บ่อย ๆ เด็กก็เริ่มปรับตัวและมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

กลยุทธ์ที่ใช้:

- ⇒ การปรับภาษา (3.3.1)
- ⇒ การปรับห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียน (3.3.2)
- ⇒ การปรับขั้นตอนการทำงานและการดูแลใกล้ชิดจากครู (3.3.3)

3.4.3. กรณีที่ 3:

การจัดการเรียน Online ในช่วงโควิด สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ครูใช้วิธีการอัดเป็นคลิปพร้อมเสียงประกอบส่งให้ผู้ปกครองก่อน เนื่องจากผู้ปกครองอ่านภาษาไทยไม่ได้ โดยให้ผู้ปกครองช่วยนำคลิป ไปอธิบายกับลูก เช่น การทดลองทำรุ่งกินน้ำ ให้ผู้ปกครองช่วยเตรียม อุปกรณ์ไว้ก่อนที่จะเริ่มเรียน และนัดเวลาเพื่อมาเจอกัน เช่นส่งคลิปเสียงอธิบายขั้นตอน และการเตรียมอุปกรณ์ต่างไว้ก่อนในช่วงเช้าและนัดเวลาเรียนในช่วงบ่าย ในคลิปจะมีอธิบายวิธีการทดลอง เมื่อถึงเวลาตามนัดก็จะมีทดลองพร้อมกัน ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมงในการสาธิตและให้เด็กๆ ทำไปพร้อมๆกัน ผู้ปกครองอีกส่วนหนึ่งที่ไม่สะดวกที่จะเรียน online ให้ไปดูคลิปที่ครูส่งให้ แล้วทำกิจกรรมตามคลิปที่ส่งไป ภายหลังพร้อมกับผู้ปกครอง และส่งผลการทดลองกลับมาเป็นคลิปวิดีโอมาให้คุณครู จากการใช้วิธีส่งเป็นคลิปวิดีโอให้กับผู้ปกครองล่วงหน้า รวมไปถึงการบ้าน ทำให้คุณครูได้งานส่งกลับมาประมาณ 90% ดังนั้นการส่งคลิปวิดีโอให้ล่วงหน้า ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้มากขึ้น เนื่องด้วยผู้ปกครองอ่านภาษาไทย และเขียนไม่ได้

การส่งคลิปอธิบายจะช่วยทำให้ผู้ปกครองเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถช่วยนักเรียนในการเรียนรู้
ได้ดีขึ้นด้วยเช่นกัน

กลยุทธ์ที่ใช้:

- ⇒ การปรับขั้นตอนการทำงานและการดูแลใกล้ชิดจากครู (3.3.3)
- ⇒ วิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน (3.3.4)

แหล่งอ้างอิงและข้อมูลเพิ่มเติม

Further reading and Resources

General documents

Convention on the Rights of the Child

<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

Geneva refugee convention

<https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>

Agenda 2030, Sustainable Development Goals (SDGs), Goal 4: Education

<https://thailand.un.org/th/sdgs/4>

Education & Migration

Refugee Education, Agenda 2030

<https://www.unhcr.org/5d651da88d7.pdf>

Education in Displacement

<https://inee.org/system/files/resources/dynamics-and-dilemmas-within-the-education-in-displacement-ecosystem-report.pdf>

Good practices

<https://www.unicef.org/thailand/media/3696/file/Education%20knows%20no%20border%20-%20report.pdf>

Universal Design for Learning

Introduction

<https://udlguidelines.cast.org>

Collection of Resources

<https://inclusive.tki.org.nz/guides/universal-design-for-learning/#strategies-for-action>

Best Practice Guideline

<https://ahead.ie/userfiles/files/shop/free/UDLL%20Online.pdf>

UDL and online teaching

<https://opened.uoguelph.ca/instructor-resources/UD---Best-Practices-for-Online-Learning>

Academic References

Bumiller, K. (2008). Quirky Citizens: Autism, Gender, and Reimagining Disability. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 33(4), 967–991.

Canagarajah, S. (Ed.). (2017). *The Routledge Handbook of Migration and Language* (1st ed.). Routledge.

Creese, A., & Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the Bilingual Classroom: A Pedagogy for Learning and Teaching? *The Modern Language Journal*, 94(1), 103–115.

den Houting, J. (2019). Neurodiversity: An insider's perspective. *Autism*, 23(2), 271–273.

Desai, M., & Goel, S. (2018). *Child Rights Education for Inclusion and Protection: Primary Prevention*. Singapore: Springer Singapore.

Galkiene, A., & Monkeviciene, O. (Eds.). (2021). *Improving Inclusive Education through Universal Design for Learning* (Vol. 5). Cham: Springer International Publishing.

García, O., & Li, W. (2014). *Translanguaging: language, bilingualism and education*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Goodley, D. (2011). *Disability studies: an interdisciplinary introduction*. Los Angeles, Calif ; London: SAGE.

Goodley, D. (2014). *Dis/ability studies: theorising disablism and ableism* (1st Edition). New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

Goodley, D., & Runswick-Cole, K. (2012). Reading Rosie: the postmodern dis/abled child. *Educational and Child Psychology*, 29(2): 53-66.

Llewellyn, A., & Reynolds, K. (2021). Within and between heteronormativity and diversity: narratives of LGB teachers and coming and being out in schools. *Sex Education*, 21(1), 13–26.

Maj, J. (2015). Diversity Management's Stakeholders And Stakeholders Management. *Proceedings of the INTERNATIONAL MANAGEMENT CONFERENCE*, Vol. 9(1) November, 780-793. Faculty of Management, Academy of Economic Studies: Bucharest.

McAuliffe, M., Khadria, B., & Bauloz, C. (2019). *World migration report 2020*. Geneva: IOM. <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2020>

Schuelka, M., Johnstone, C., Thomas, G., & Artiles, A. (2019). *The Sage Handbook of Inclusion and Diversity in Education*. 1 Oliver's Yard, 55 City Road London EC1Y 1SP: SAGE Publications Ltd.

Shane, K. (2020). *The educator's guide to LGBT+ inclusion: a practical resource for k-12 teachers, administrators, and school support staff*. London ; Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.

Waitoller, F. R., & King Thorius, K. A. (2016). Cross-Pollinating Culturally Sustaining Pedagogy and Universal Design for Learning: Toward an Inclusive Pedagogy That Accounts for Dis/Ability. *Harvard Educational Review*, 86(3), 366–389.

Wolbring, G. (2021). Cherry-Picking and Demonizing Abilities. *Zeitschrift Für Disability Studies*, 1(1), 1–10.

World Health Organization. (2007). *International classification of functioning, disability and health: children & youth version*. Geneva: World Health Organization.

Veck, W., & Wharton, J. (2021). Refugee children, trust and inclusive school cultures. *International Journal of Inclusive Education*, 25(2), 210–223.

ข้อมูลในการจัดพิมพ์

ผลิตและจัดพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

University of Vienna in Bangkok and Vienna, พฤศจิกายน 2021

ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้มีส่วนร่วม

จากประเทศไทย:

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์, ทมลดา บุญกาญจน์

โรงเรียนคลองทวีวัฒนา(ทอมนวมอนุสรณ์): นางสาวรจนา ตันติวิจิตรเวช, นายไพโรจน์ สุขมาก,
นายชลธรรฐ ภาคำ

โรงเรียนสุเหร่าสามอิน: นางสาวอาภรณ์ คล่องดี, นางสาวภิญญา เฉลิมบุญ, นางรุ่งทิพย์ แสงเฉวด

โรงเรียนศาลเจ้า(หัวนุกูลวิทยา): นางสาวน้ำฝน จันทิชัย, นางสาวเสาวคนธ์ อันสุกัน,
นางสาวศิริลักษณ์ ศรีประจันทร์

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ: นางโสรัจจะ มีทรัพย์มัน

การแปล & การออกแบบ: นางสาวกุกสิณา ภูบาศา, นายปัญญา ครองข้าวนาสาร

จากประเทศออสเตรเลีย:

University of Vienna: Michelle Proyer, Simon Reisenbauer, Juliana Heigl, Jonathan Bayer-Stevens and Lena Frank

ข้อมูลผู้ให้ทุน (Funding)

Funded through means of the Austrian Federal Ministry of Education, Science and Research (BMBWF), coordinated by the Commission for Develop

